

U TAJENÉ PRAVDY

odhaluje Ondřej Suchý

Prezident Masaryk před kamerou jako herec v hraném filmu? Prezident Masaryk coby příznivec českých herců i světových filmových hvězd? Prezident Masaryk – milovník filmů včetně komedií a grotesek? Že je to nepravděpodobné? Nikoli. Bylo tomu tak a existuje o tom i řada důkazů. Mnohé dokazují fotografie, které vám tu dnes předkládám.

Pracovní snímek z filmu *Za svobodnou republiku* z roku 1920. T. G. Masaryk provází »na plac« režisér Václav Binovec (vpravo).

T. G. Masaryk

Filmový fanoušek

Prezident si dokonce zahrál v dramatu *Za svobodnou republiku*

Z pozůstalosti po herečce Martě Fričové pocházejí například pracovní snímky z natáčení filmového dramatu *Za svobodnou republiku* z roku 1920. Pana prezidenta provází »na plac« režisér Václav Binovec a na dalších snímcích je pak k vidění, jak se připravuje na záběr se dvěma malými dětmi v národních krojích, chlapečkem a holčičkou. Dívka není nikdo jiný než malá Mar-

tička, dcera hlavní hvězdy tohoto filmu Suzanne Marwill. Pohlednice z roku 1928 zachycují pro změnu vzácnou návštěvu v Lánech, dvě z největších amerických filmových hvězd té doby, Douglase Fairbankse a Mary Pickfordovou. TGM je vítá na zámku a děti, kterým se tam Mary věnovala, byla jeho vnoučata. Pokud herci nebyli prezidentovými hosty, navštěvoval je v jejich divadle. S pány Vo-

skovcem a Werichem se setkal v Osvozeném divadle a v prezidentské »filmotéce« nechyběl ani jejich film *Pudr a benzín*. T. G. Masaryk měl totiž v Lánech v jednom rohu jídelny nainstalovanou promítací kabinu, a když se na protější stěnu zavěsilo plátno, provozoval se tam improvizovaný domácí biograf. Podrobné důkazy o tom našla v polovině 80. let na půdě jednoho vršovického domu spisovatelka

Mary Pickfordová věnovala prezidentovým vnučkám své fotografie s věnováním.

Z natáčení dramatu *Za svobodnou republiku* s prezidentem Masarykem...

Jindřiška Smetanová uložené ve starém kufří, který patřil prezidentovu osobnímu sekretáři Antonínu Schenkovi.

Filmy promítal v Lánech

V článku *Kufr vzpomínek* otištěném v roce 1990 v týdeníku *Tvorba* citovala například ze Schenkova deníku: »Nepatřily všechny filmy v Lánech promítané do kategorie těch, jež dostávají cenu na festivalech.« Nešlo prý o promyšlený výběr, nýbrž o směs filmů, kde od klasických vrcholů kinematografie a přírodovědných či národopisných snímků byly i tituly jako *Královna Kristina* s Gretou Garbo, *Světla velkoměsta* s Charliem Chaplinem, *C. a k. polní maršálek* s Vlastou Burianem, *Okénko* s Hugo Haasem, až třeba po *Román modelky*, *Zradu princezny Věry*, bruslařskou grotesku s komiky *Patem a Patachonem* a celou řadu westernů. Kolem stovky kopií ročně opatřoval a vybíral dle svého uvážení sám velitel Hradní stráže plukovník Seidl. Masarykovi prý vždycky záleželo na tom, aby před promítáním za-

plnil židle v jídelně srovnané do řad dostatek obecnstva. Kromě rodinných příslušníků, osobních hostů a sekretářské družiny byli obvykle zvaní i zámečníci zaměstnanci, příslušníci Hradní stráže a lidé z obce.

Co k těmto překvapivým zjištěním dodat? Třeba to, že kdo ví, s kým by se o takových šedesát let později prezident Masaryk setkával, přátelil, případně navštěvoval jejich vystoupení. Možná by to byli Paul Simon, Frank Zappa,

Lou Reed, Suzanne Vega nebo členové skupiny Rolling Stones. A nejspíš by se ani nebránil zahrát si před kamerou v posledním záběru filmu *Odcházení*. Kdo může tvrdit, že by se to nemohlo stát?

■ Ondřej SUCHÝ

INZERCE

Foto z roku 1928 zachycuje v Lánech dvě z tehdejších velkých amerických filmových hvězd Mary Pickfordovou a Douglase Fairbankse s prezidentem Masarykem a jeho vnoučaty.